

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Magyarországon: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— október 16.

(Mért édes a hatalom?) Programmal vagy program nélkül is szereti a hatalmat az ügyvivő kormány. Nem csupán édes az reá nézve, hanem egyuttal hasznos is. Van e még olyan rokona Lányi fiskálisnak, a kit nem nyomott volna be valami jó zsiros hivatalba? Édes a rokonság pártfogása, kivált ha másnak, a köznek rovására történik. Ezer-számra vásárolja a yorkshirei sertéseket György Endre ügyvivő ur. A gazdákat kívánja velők boldogítani, pedig azok éppen ebből a fajtából nem kérnek. Nagy disznóság tőle ez a disznó-kupekedés, de hát édes a hatalom, még ha rossz illatu is — a sertés. Tervben van egy kis jó földosztás: a hitbizományok és papijavak parcellázása. Más szóval a még hátralevő szilárd földnek a magyarság talpa alól kiráncigálása. Ennek örül csak Magyarország bérlő társadalma, a melynek talpa alatt még nem rég égett a föld Galiciában, most pedig fölkinálják neki az egész magyar földet Francia radikálizmus magyar-osztrák sefteléssel párosítva... Ez kell az ügyvivőknek, ezzel hódítják magokhoz a husos fazekaik romján zokogó, bnkott többség Jeremiásait és azért édes a hatalom, a mely egyuttal hasznos is.

(Széllel mi lesz?) A Fejérváryak szél-

lelbellet programját veszedelem fenyegeti. A szélhordtákat elfogja a Széll. Érezi a rossz szelet a Kristóffy pártja; ha van belátása Bécsnek, ezek az alakok nem sokára elszellelnek a magyar közéletből. Csak az a baj, hogy Széll okos és jó ember, a bécsi bolondokból pedig mindenkor csak bolond szél fuj!

(Apponyi terve.) „Kivándorlok Magyarországból, ha nem győzünk,” mondotta volna Apponyi Albert gróf, a nemzet nemes vezére. — Helyesen van, a magyarok ugyanis készen tartják a vándorbotot, követni fogja őket a vezér. Azért vándoroltunk ki Ázsiából, mert jobb hazát kerestünk. Ha nem is mindég boldogok, de urak voltunk itt ezeréven keresztül. Illő, hogy most át engedjük a terített asztalt osztráknak, porosz mágának, galiciai bevándorlóknak. A budapesti bankok vegyenek számunkra Amerikában alkalmas területet. Meglesz a magyar Zion, a melyre — úgy látszik — a magyarnak van szüksége, nem pedig a zsidóknak. Vezess hát új utra Apponyi, a kiről azt hittük volna, hogy rossz idők beálltával nem a csüggedésben, hanem a jó reménységben fogna előttünk járni! Nagy Hamletünk, mégis gondold meg a dolgot, mielőtt nem rég látott fényes diadalod színhelyére vándorolnál ki!

A helyzet.

— okt. 16.

(+) Helyzetünk lidérenyomásként nehezedik ránk, oly szövvényesek már az utak, hogy maholnap belőle már ki sem igazodhatunk.

Irtunk, beszéltünk már a végtelenségig, de eredményt sehol sem találunk.

Mi hát ennek a rettenetes vajudásnak az oka?

Az osztrákok azt hiszik, hogy mi tőlük végleg elakarunk szakadni; talán nem is bánják, ha megszabadulnának tőlünk, de viszont mi is fellélegzenénk, ha ez a közösügyes állapot már végleg megszűnt volna.

Ugyan mikor és hol volt az jó, mikor valamiben közösen kontárkodtak?

Midez csak feltevés és jámbor óhaj, de nekünk az Ausztriával való közösségre feltétlen és nagy szükségünk van, hisz csakis ebben rejlik nemzetünk biztonsága, nemzetünk történelmi küldetésének betöltésére ma is rendkívül fontos ez a szövetség.

Erre ezer és ezer okunk is van.

A mi országunk Európa keleti szélén, a legveszélyesebb ponton van elhelyezve, valóságos tüzfészek ez kelet és nyugat határán, hol a legváltozatosabb elemek, nemzetek és or-

Jegyzetek.

XXXI.

Semminek se örvendj,
Ne sirass meg semmit,
Öröm és bu a mit kérnek,
Dehogy is érdemlik!

Mint az ócska lomot
Ha egyszer elraktad,
Nem törődöl vele többé
Kitől, honnan kaptad.

XXXII.

Elhagyott ember vagy,
Senkid sincs idelent,
Magszeretsz óvatlan
Valami idegent.

Egy jó szó okozta,
Mozdulat, tekintet...
Neked jobb ha elfelejtetd,
Néki is ugyis mindegy.

XXXIII.

„Kopogtatsz, kopogtatsz
Hivatlan vendég te!”
Egyszer csak a vénség
Küszöböm átlépte.

Nem hoz biz az semmit,
Feltűnja a szívem;
„Mi nem való bele,
E' vele, ki innen!”

Kinevet, kigúnyol,
Felsirok, reám szól:
„Javadat munkálom,
Hijába haragszol!”

Érzelmeket, álmod
Kidobál a sutra,
Ócska lanttal sutba,
Mind halomra gyújtja.

Mit hágy, ha kifosztott,
Kizsákmányolt végkép?
Mindnél többet érőt:
Csöndes, áldott békét!

XXXIV.

Mi jó lesz megpihenni
A néma hant alatt,
Le nem kísér egy érzés,
Egy árva gondolat.

De künn marad az önvád
Es minden fájdalom...
Nincs semmid, épp azért vagy
Oly dús, kicsiny halom!

XXXV.

Jó nevelő szülőim,
Nővérem, jó barátom,
Oly rég el nem hozott már
Hú segítöm, az álom!

S felelnek: „Nem sokára
Itt az élet határa
S álmodunk (így lesz az jól)
Egymással, nem egymásról!”

XXXVI.

Rágalom hull, ólom eső...
Mit én bánom?
A ki rám néz kárörömmel,
Én megszámolom.

Szikra pattan, ha verik, az
Izzó vasból,
Ha a költő szíve lázong,
Dal lesz abból!

XXXVII.

Bús versem ha olvassátok,
Hú barátok,
Egy keserves vád sem illik
Abból rátok.

Már megérkeztek Glück Ede legnagyobb cipő-áruházában Debrecen, Piac és Kossuth-u. sarok, a kistemplommal szemben. — Szép és jó minőségű cipőket olcsón csak nálam lehet vásárolni.

szágok, nyelvek és szokások mintegy összetörődve vannak.

E bábeli zavarban uralkodni tudni bizony nem csekély feladat s ha küzdelmünk mostanáig célhoz nem vezetett, csodálnunk kell, hogy annyi megpróbáltatás után még teljesen meg nem emésztettünk.

Bizony ha teljesen magunkra volnánk hagyatva, már régen veszedelemben forgott volna nemzetünk.

De viszont a Habsburgok birodalma is rég darabokra volna törve, ha egy erős Magyarországra belé nem kapaszkodhatnék.

A mi célunk a perszonal unió mellett a magyar állam és nemzet teljes függetlensége.

Ez teszi majd lehetővé erőnk teljességének kifejtését, de egyszersmind legbiztosabb támaszát adja is majd a trónnak.

Ilyen célokért nem érdemes-e küzdeni s ha kell, meg is szenvedni? Mondjuk, ha kell, a végletekig?

A magyar nemzet létjogáról soha le nem mond, rabságban élni sohanem fog.

Európának nagy része minket nem ért, nem érti a mi nyelvünket, a mi küzdelmes harcunkat, nincs ki őket helyzetünkről felvilágosítaná, erről a **helyzetről**, mely a világon a legszerencsétlenebb.

Európa népei Bécsen keresztül kapják a tudósításokat s nem is igen érdeklődnek utánunk.

Minden nemzet félti a maga nyugalmát, minden rezgő falevel ijedelmet okoz neki.

Mi lesz a Habsburgok birodalmából, ha Magyarország elszakad? Mi lesz az európai egyensúlyból, ha a Habsburgok birodalma összeroskad? Effajta rémjóslatokkal tele lármázza a bécsi sajtóiroda a világot.

Mi célunkat csak úgy érhetjük el, ha minden erőnkkel elnyomóink ellen fordulunk, szent egyetértéssel ősi jogainkért küzdünk.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 16

A hónapok óta húzódó kormányválságról a félhivatalos újra azt kürtöli világgá hogy a parlamentáris kibontakozásról még mindig nincsen szó, bár a legközelebbi napokban döntés várható. Az összes jelek oda vezetnek, hogy a király döntése nem késik sokáig és néhány napon belül a kormány kinevezése megtörténik.

A mai napnak kétségtelenül legfontosabb eseménye az, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök, Vörös László kereskedelemügyi miniszter és Popovics pénzügyminiszteri államtitkár kíséretében ma reggel 8 órakor Bécsbe utazott.

A politikai világba váratlanul érkezett az utazás híre és kivétel nélkül mindenütt olyképen magyarázták, hogy a király döntéséért utaztak el. A szabadelvűpárt körében ma némi pártélet volt s beszélgetés közben azt az értesülést adták tovább, hogy a király a Fejérváry kormány előterjesztett javaslatait helyeseknek találta és azok alapján ki fogja nevezni a kormányt.

Koalíció oldalán nem így vélik, a helyzet fordulását és azt meg éppeaséggel nem hiszik, hogy a kormány kinevezése a megoldást jelenti. Mert — mint Kossuth Ferenc a vasárnapi szabadkai beszédében mondotta, a szövetséget ellenzők nem hagyja abban a harcot, míg a nemzeti követeléseket diadalra nem viszi.

(Az új kormány pártja.)

Beszélték ma, hogy a kormány kinevezése után azonnal pártot alakít. Sőt hozzátesszik azt is, hogy e célból az Andrássy-uton helyiséget is béreltek.

(Justh elutazott)

Justh Gyula, a képviselőház elnöke tegnap esanádmegeyi birtokára utazott s távolléte idejére az elnöki teendők intézésével Bolgár Ferenc alelnököt bízta meg.

Mikor dönt a király?

Báró Fejérváry Géza ma reggel 8 órakor fia, báró Fejérváry Imre és titkára, báró Skerlecz Iván társaságában Bécsbe utazott. Az ut híre teljes meglepetés a politikai világnak, amenyiben abban a meggyőződésben voltak a beavatottak is, hogy a miniszterelnök a hét vége előtt semmi körülmények között sem jelenhetik meg kihallgatáson. Abból a körülményből, hogy már ma elutazott, arra következtethetni, hogy a szabadelvűpárt tagjaival folytatott tárgyalásai eredménytelennel végződtek s még ma délután jelentheti a királynak, hogy a háta mögött van már párt. Ezzel ismét kétségtelen, hogy bekövetkezik a döntés s az új kormány kinevezése talán már holnap, legkésőbb **csütörtökig megjelenik a hivatalos lapban.**

Mi történt az éjjel.

A bécsi ut közvetlen előzménye az a nagy tanácskozás, amely tegnap este volt Fejérváry Andrássy uti villájában és a melyen a miniszterelnök számszerű bizonyítékát is kapta a szabadelvűpárt tagjai hozzáhuzásának. A konferencián husznál több képviselő vett részt s ott voltak György Endrén és Bihar Ferencen kívül az összes ügyvezetők is. Késő éjjelig tartott a beszélgetés, amelynek aztán a mai utazás az eredménye.

Éjjel a válságra vonatkozólag a következő táviratokat kaptuk:

(Fejérváry kihallgatása.)

Bécsből jelentik, hogy Fejérváry Géza báró délután két órakor megjelent a király előtt. A felség félóraig tartó kihallgatáson fogadta a fődarabot. Fejérváry fél három órakor a magyar palotába tért vissza s az ujságíróknak kijelentette, hogy **még ma se történt döntés.** A miniszterelnök az audiencia után Vörös László kereskedelmi miniszterrel, Popovics Béla államtitkárral és Goluchowszky Agenor gróffal hosszasán tárgyalt. Fejérváry egyelőre Bécsben marad s igen valószínű, hogy Vörös László is meghívást kap a királyhoz.

Én már csak a múltba látok,
Régi átok
Sír én bennem, a borúmat
Ne lássátok.

Régi üdvöt, álmet látok,
Vig danátok —
Válaszúl ha panasomra
Csattogjátok!

Gáspár Imre.

A fekete kövek.

(Spiritiszta történet.)

(Henri D'ideville)

Régen történt, de oly élénken emlékszem vissza rá, mintha csak tegnap történt volna.

Az 1878 ik év őszén meglátogattam A . . . barátomat, egy kis vidéki város alprefektusát. Hónapon át gyötört levelekkel, hogy látogassam már meg új méltóságában, míg végre rászántam magam. Esküvőjére én is hivatalos voltam, tudtam tehát, hogy bájos kis felesége van, akit a jószág és szerénység mintaképének tartott a férje.

Engem a párisit, természetesen a legnagyobb kitüntetéssel fogadtak és a legszívélyesebben vendégeltek s avattak be a hivatal minden ügyébe, még a legbizalmasabbakba is. Három nap alatt megismerkedtem a város összes előkelőségével, valamint ma-

gával a várossal, a látnivalóval és régi rombadólt kastélyával. Délutánoként A . . . barátom befogatott phaetonjába és azzal bekalandoztuk a környéket, csak este térve vissza az ebédhez. Amikor már mindent megláttam, így szólt a barátom:

— Holnap tovább fogunk kocszni; megmutatom neked a fekete köveket. Régi lépcsőkhöz hasonló képzítmények ezek, még sz ó gallok idejéből valók, amikor oltárkövek gyanánt szolgáltak. A feleségem sem ismeri még s ő régóta kinez már, hogy egyszer oda vigyem.

Másnap a megbeszélte órában fölkerekedtünk. A . . . barátom tartotta a lovakat, mellette ült a felesége, én a hátsó ülést foglaltam el. Csak hárman voltunk, szolgát sem vittünk magunkkal, mert ez a bizalmas egyedüllet sokkal kedvesebb volt.

Ködös, barátságatlan volt az idő, amely valósággal melancholikussá tette a tájat. Mikor a fekete kövek-hez értünk, már jóformán este lett.

Kiszálltunk. A . . . a lovaira vigyáztott; a felesége még én kissé beljebb hatoltunk, hogy őseink vallásos maradványait közelebről megtekintsük. A fiatal asszony még egy oltárra föl is kapaszkodott — mintha most is látnám, amint az évszázados romok fölött állott s elegáns silhouetteje, drap ruhája, vörös sálja és fehér fátyollal borított arca bizarr anachronismusként ütött el a megfeketedett őskori kövek színétől.

— Milyen szép, hanem mégis milyen

szomorú és borongós itten minden! — kiáltott föl az asszony.

A nap épen alkonyodott; véres sugara fantasztikus szinpompába burkolta a vaskos; ostromba kövek halmazait. Ekkor nekikerekedett az északnyugati szél és füttyülve száguldott át a vidéken.

A fiatal asszony lejött az oltárról és mikor távozni készültünk az egykor szent, de ma oly szomorúan elhagyatott helyről A . . . barátom így szólt:

— Sietnünk kell. Az ég fenyegetően borult; sötét éjszaka lesz ugyanis, mire hazatérünk.

A kocsiut hosszú, fehér vonalként kigyózott a síkságon át. Nehány árva fenyőfa és szakadozott bokor volt minden vegetáció. A szél épen az arcunkba fújt, mindegyre erősbödvé és ssteregve füttyült a füleinkbe.

Mind a hárman hallgattunk. En az ülés támlájába fogódzva, arcomat a barátom vállához szoritottam, hogy némiképen védjem magam a szél ellen. És eszembe jutott Páris, meg az ifjuságom, meg sok más emlék, amelyeket régen elfeledtem s most eszembe ötlöttek. Fantasztikus gondolatok kóvályogtak az eszemben s úgy éreztem, mintha messze, végtelen messze lennék e tájtól.

Egyszerre köz súlyát éreztem a vállamon. Hirtelen megfordultam . . . borzalmas látvány tárult elém.

A mellettem levő üres helyen egy asszony ült: arcáról lefoszlott a hus, a szemüregi üresek voltak. Fel akartam kiáltani,

(Miért volt Fejérváry a királynál?)

Erre a kérdésre a bécsi félhivatalos Neue Freie Presse ma este megjelent számában felel meg. A bécsi újság kijelenti, hogy Fejérváry mai kihallgatása nem fügött össze újbóli kinevezetésével és bizonyos, hogy a terv a koronánál el van ejtve. A meghívás célja az volt, hogy Fejérváry a királyt a gazdasági és pénzügyi kérdésekről informálja. A N. F. P. úgy értesül, hogy Fejérváry holnap ismét a felséghez járul.

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy bécsi hír szerint a Fejérváry kormány kinevezése **befejezett tény**. A miniszterelnök holnap visszaérkezik Budapestre.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a kormánynak a választói jogra vonatkozó programja állítólag oly módosításon ment keresztül, hogy a szabadelpárt hozzájárulása is biztosítva van.

Szász Károly meghalt.

— okt. 16.

Mélységes gyász érte a magyar irodalmat. — Szász Károly ref. püspök ma éjjel elhunyt Budapesten.

Egyike azoknak, a kik a multat a jövővel összekapcsolják, a mostani és későbbi nemzedéket termékeny és fáradhatlan munkával egybekötik, nincs többé. Ott halt meg vejének, Vargha Gyula miniszteri tanácsosnak a lakásán. Teljes testi és lelki depraváció előzte meg a halált, mely a magyar irodalomnak gyászt, de Szász Károlynak megváltást jelentett.

Mi jelentősége van Szász Károlynak a magyar irodalomban, azt rövid áttekintésben nem is lehet egyhamar meghatározni. Költő, tudós és egyházi férfit volt. Egyik minőségében sem kereste a kényelmet sehol, ellenben minden téren valóságos zsarnok módjára aknáztatta ki sokoldalú és gazdag szellemét. Ha egyforma sikereket nem is ért el

minden téren, ha mint tudós jelentősebb eredményeket tudott is elérni, de azért sikerei nagyobb számuak voltak azokon a tereken is, mint igen sok másnak együttvéve, aki külön bizonyos téren fejt ki munkásságát.

Az elhunyt tudós életrajzi adatai a következők:

Szász Károly Nagyenyeden született 1829. január 15-én s ott végezte iskoláit is. Nagyenyeden a gimnáziumi tantárgyakat vegyes osztálytanító mellett tanulva, Mentovich vezetésével végezte; 1845-ben az akadémiai tanfolyamra lépett, annak elvégzése után a matematikából szaktanítónak nevezetett ki. 1848-ban Budára jött s itt a pesti egyetemen menynység és hadtudományi tanfolyamot hallgatott. 1849-ben atyjával s magyar kormánnyal Debrecenbe menekült, ahol egy ideig az atya vezetésével álló vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban fogalmazó volt, azután pedig fegyvert fogott s is és mint utász szolgált a honvédseregben, előbb mint káplár, majd mint hadnagy. — A forradalom után Tiszaróton a Borbély-családnál talált menedéket; 1850 tavaszán Bejébe a Szentmiklóssy családhoz ment nevelőül, ahol akkor Tompa Mihály volt lelkész, akivel belső barátságot kötött. Egyszersmind ott magánúton, mert a főiskolák szüneteltek, a teológiát végezte; 1851 nyarán a gömöri egyházmegye vizsgálóbizottsága előtt a papi vizsgálatot letette és Rimaszombatra nevezetett ki segédlelkészül. — De mielőtt ezen állását elfoglalta volna, az akkor szervezkedett nagykőrösi gimnáziumhoz kapott meghívást a magyar nyelv és irodalom tanszékére, hogy azonban erre Arany Jánost lehessen megnyerni, önként átlépett a menyiség tantervére; itt Aranyval, Mentovichesal, Jánosival két évig együtt működött. 1853-ban a kecskeméti gimnáziumhoz ment át; 1857-ben egyszerre Zágombára és Kunszentmiklósról hivatván meg, az utóbbit fogadta el, ahol Bibó Antóniával lépett házasságra, akivel négy leány és négy gyermekét nevelt fel. 1863-ban Szabadszálláson lelkész, de 1865-ben egyszersmind a fülöpszállási kerületet az országgyűlésen is képviselte. 1867-ben a vallásügyi miniszteriumhoz osztálytanácsos, 1869-ben ideiglenesen a pestvármegyei, majd pedig jászkunkerületi tanfelügyelővé nevezetett ki. — Trefort alatt ismét a miniszteriumban működött mint miniszteri tanácsos 1889-ig, amikor a dunamelléki egyházkerület püspökévé, majd egyszersmind a budapesti evangélikus refor-

mátus egyház első lelkészévé választott. A Magyar Tudományos Akadémia megválasztotta 1858-ban levelező, 1869-ben rendes, 1878-ban igazgatótaggá, 1892-ben másod-elnökké. A Kisfaludy társaság 1860-ban választotta tagjává, később alelnökévé, a király 1896-ban a Lipót rend közép keresztjével, a budapesti egyetem előbb magántanárul habilitálta, majd 1882-ben bölcsészettudori címmel tüntette ki.

Holttestét az entreprise emberei délelőtt díszes érekegységbe helyezték és este átszállították Budáról a Kálvin-tér 7. számú házba, ahol a második emeleten, a Baldácsy-teremben teszik ravatalra és itt a közönség egész egy óráig megtekintheti. Két óra után az enterprise kocsiján átviszik a koporsót a református templomra, ahol három órakor lesz a gyászszertartás. A beszédet Baksay Sándor püspök mondja, s itt fognak beszélni az Akadémia, a Kisfaludy- és Petőfi Társaság részéről is. — Beszédet közben a ref. teologia-akadémia énekkara énekel. A holttestet a kerepesi úti sírkertben helyezik örök nyugalomra, ahol a székesfőváros tanácsa díszsírhelyet ajánlott fel. Künn a temetőben Petri Elek, Szász Károly lelkész utódja mond néhány bucsuzó szót.

Debrecen közegészsége.

Nagy vita a szervező bizottság ülésén.

— okt. 16.

Debrecen város legutóbb tartott közgyűlésén kiállított a közegészségi viszonyainkról szóló bizonyítvány. Fényes irás volt, s ragyogóan tükrözött vissza a már régóta lehetetlen állapotokat, a melyek Debrecenben a közegészségterén uralkodnak. Sokszor, nagyon sokszor esett szó ebben a kérdésben és kitudja hányszor provokál ez az ügy heves vitákat, valahányszor egy-egy szakbizottság, vagy maga a közgyűlés a legtavolabbról is érinti ezt az igen érzékeny részét a város rendészetének.

Sajnos a sok szó mindig csak szó marad. Cselekvés nem igen váltja fel a szót s ez az oka annak, hogy az egészség dolgában uralkodó mizériák Debrecen városát nem helyezik arra nivóra, a melylyel a vidéki városok között vezetni tudna.

Ma ismét a szervező bizottság ülésén került Debrecen közegészségi ügye kemény kalapácsütések alá. A felszólalások egész sorozata kísért a dolgot, a vége mégis csak az lett, hogy a jövőben keresnek utat módot a visszas állapothoz megszüntetésére.

A szervező bizottság, a mely Domahidy Elemér főispán elnöklété alatt tartott ülést a szervezési szabályrendeletet vette revidálás alá. Ezen az ülésen jelen voltak Kovács József polgármester, Sarváry Gyula főorvos, Fejér Ferenc, Szilágyi Imre, Juhász Ignác, Szentes János és Horváth István biz. tagok.

A szervezeti szabályrendeletnek 15. szakaszához ért a bizottság s a szakasz a közegészségügyi dolgokról szól. E paragrafus tárgyalásával kapcsolatban Sarváry Gyula főorvos megemlítette, hogy üdvös volna a közegészségügy reformjával is foglalkozni, az ősi rendszert megszüntetni mindazokat a celszerű és modern újításokat meghonosítani, a melyek Debrecen város törvényhatóságának elsőrendű kötelessége. Majd rátért arra, hogy a piaci mizériák és a különféle élelmiszer hamisítások ellenőrzése igen nagy terhet ró a mostani viszonyok közt működő hatóságokra és így ajánlja, hogy a tervezett két szegényorvosi állás mielőbb töltsék be.

Hosszas vita fejlődött ki ekkor.

de a nő ajkához emelte az ujját és hallgatást parancsolt. Egy hang sem jött ki a torkomon.

Az asszony hosszú, fehér lebernyegbe volt beburkolva, csak az arca — hus nélküli arca — volt fedetlen, amelyben pokolhoz hasonló üres szemüregi, félelmetesen feketellettek felém. Mozdulatlanul a félelemtől meredtem rá, a kísértet aztán felállt és ráhajolt a barátom feleségére, aki előtte ült, olyan mozdulatot tett, mintha meg akarná csokolni.

— Istenem, ez a szél! — kiáltotta a fiatal asszony, felém fordulva. — A fátyolom elszakad!

E pillanatban ismét éreztem az iménti szorítást a vállamon, de a phantóm helye most üres volt! Azonnal felállottam a kosiban és körülnéztem Semmi! Az ut üres volt, semmiféle élőlény, sem tárgy semmi!

— Milyen rettenetes szél! — kiáltott madaine A... ismét. Ön is észrevette, uram! A fátyolom, mintha valami láthatatlan kéz tette volna, egyszerre széthasadt.

Hideg verejték lepte be a homlokomat, a tagjaimon átfutott a borzadás, a nyelvem, a szájam padlásához tapadt. Heves fájdalom a vállamon bizonyította, hogy nem hallucináltam; a szorítás helyére nyultam, — pleidem el volt hasadva...

Megnéztem a szövetet, öt ujjnyomhoz hasonló lyuk kézzelfoghatóan bizonyította a rettenetes phantóm nyomát.

Amikor ismét magamhoz tértem, az a

gondolatom támadt, hogy elmondok mindent a barátomnak, de vonakodtam, mert nem akartam megrémíteni a fiatal asszonyt s attól is tartottam, hogy a barátom kikacag és örültnek tart. Boldogan lélegeztem föl, mikor a városka első lámpafényeit megpillantottam.

Amint megérkeztünk, madame A. mindenekelőtt leoldotta a fátyolát, amely a szoros értelmében elvált szaggatva. Mosolyogva mutatta meg nekünk, nem is sejtve, mi láttam én.

Asztalhoz ültünk, de én főfájás ürügye alatt hamar a szobámba vonultam vissza. Unszolt a kíváncsiság, közelebb megvizsgálni a plaidemet. A lépcsőn felmenve, azzal hitelgettem magam, hogy minden képzeltetés volt és kérdőmet épen fogom megíratni. De az öt hasadás mégis rajta volt — szemmel láthatólag, kétségkívül. A vállamban pedig még most is éreztem a hasogató fájdalmat.

Mánap visszatértem Párisba, aztán csakhamar elhagytam Franciaországot, utazást tettem. A következő év október havában fekete szegélyű levelet kaptam A... barátamtól. Arról értesített, hogy kedves, szép felesége meghalt.

Összehasonlítottam a dátumokat — épen egy évre — sőt pontosan azon a napon halt meg, mikor a fekete köveket meglátogattuk.

Fejér Ferenc szintén sürgeti ezt a két állást s csak így véli egyelőre megoldhatónak a kérdést. Javaslatot tett, hogy mielőtt a kérdésben végleg határoznának, egy szélesebb körű bizottság küldessék ki, hogy a közegészségi reform ügyében memorandumot készítsen.

Szilágyi Imre szintén osztja Fejér Ferenc nézetét. Kívánatosnak tartja az újítást és csupán a célszerűség miatt ajánlja, hogy a memorandum elkészítését az orvosgyógy-szerészetegyletre bizzák.

Többek hozzászólása után Kovács József polgármester szólalt fel. Kijelentette, hogy mind helyes a mit indítványoznak, azonban e helyütt még sem látja időszerűnek a dolog tárgyalását, mert ez a bizottság csupán a szervezeti szabályrendeletet revideálja. A tanács mindazonáltal nem fog elzárkózni attól, hogyha e tárgyban kérelem intéztnék, hogy helyt ne adnának. Indítványozza, hogy a kérdést vegyék le napirendről.

A polgármester indítványa felett szavazott a bizottság s 4 szavazattal 3 ellenében elfogadta.

A bizottság ezután áttért a szervezeti szabályrendelet tárgyalására, a melynek egyes szakaszainál különféle módosításokat tett.

Az ülés úgy 6 óra tájban véget ért.

Törvényhatósági élet.

A polgári faalomány. A városi tanács a következő hirdetményt közli: Az 1905-1906. évi polgári failletménynek a Város epreskert-i faraktárából való kiadatása évenként 18 azaz tizennyolc korona árbeírtése mellett a f. 1905. év november hó 1-től kezdődőleg az 1906. február hó 1-ig elrendeltetik, a fának elhordatására pedig az 1906. év február hó 15. napja határidőül kitűzetik. Miből kifolyólag utasítatik a házipénztári hivatal, hogy a fának a számvonosság által készített főkönyv szerinti kiadását, az eddigi gyakorlathoz képest a kitűzött időben eszközölje. Miről a házipénztári hivatal a polgári failletményről szóló kimutatás kiadásával és erdőmesteri hivatal jkviuton a városközönsége pedig dobszó útján és a helyi lapok újdonsági rovatában közzététel által értesítettik.

Ütések a városnál. Debrecen városánál e hét folyamán valóságos özöne lesz az ütéseknek. Mindennapra esik vagy kettő-három A legelső kedden, vagyis ma lesz. A színház állandó tűzvizsgáló bizottsága Körner Adolf tanácsnok elnökle alatt tart ülést. Okt. 18 án a muzeumi bizottság ülészik a Csokonai házba való átköltözés és a régészeti ásatások tárgyában. Okt. 19 én Kovács József polgármester elnökle alatt a Hortobágy új rendezése ügyében tartanak míg 19-én, a szegényügyi bizottság intézi a folyó ügyeit.

NAPI HIREK.

Nagyvásár.

— okt. 16.

A legjobb idő kedvezett a mostani országos vásárnak. Bizony ha ez nem lett volna, úgy talán még szomorubb lett volna a vásár, mint amilyen tényleg volt. Ilyenkör kellene nálunk a legforgalmasabb, legnagyobb vásárnak lenni, ilyenkor már az élet be van takarítva, az emberek pénzhez jutottak. tehát volna mit elkölteni. Sajnos hogy csak volna, mert a mostani vásárt legjobban jellemzi a pénzhány. Eladó még csak akad volna s egyes cikkeken volt is elég bőség, de az árak oly magasak, oly felszigazottak voltak, hogy sokan, talán a legtöbben főleg a ló és marha vásárban az állatokat kénytelenek voltak ismét hazahajtani. Szemes termékekben, gyümölcsfélékben nagy volt a kereslet. — A tengeri ára oly magas és elviselhetetlen, hogy a télen a szalonna és zsírnemű ára veszedelmes módon fel fog szökkenni. — A gyümölcsfélék kifejezetten, izléstelenek vagy romlottak. Szőlőt puttonyszámra árultak, de vizesek és töröttek lévők, téli eltartásra teljesen értéktelenek. Vegyes kézmű árukban nagy volt az eladásra felhalmozott anyag, az eladók mindent elkövettek, hogy pénzhez juthassanak, de a nagy verseny miatt, főleg a gyárilag előállított cikkeken, csak kevés eredményt lehetett elérni. E leszorított árak mellett is nagyon gyenge volt a vételkedv, mert egyáltalában hiányzott a pénz. A vételkedv kizárólag a legszükségesebb cikkekre szorított, melyeknek árai elfogadhatók voltak. Egyes cikkekkal jó magas árban akartak a kereskedők a vevők nyakába sózni, de a mi népünk már annyira hozzá szokott az alkuváshoz, hogy már előre is csak felét igéri a portékának s ha nem adják ott hagyja, biztosra veszi, hogy a kereskedő visszahívja. Sajnos ilyen nálunk az üzletvilág, nincs ebben semmi szoliditás.

(s i.)

Napról-napra.

— október 16.

Az „Ember tragédiá”-ját
Sokszor jó, ha végignézzük,
Tanulságait jó gyakran
Ha emlékünke idézzük!

Nemzetünk tragédiája
Jó mederbe fordul mindjárt,
Ha Madáchra hallgatunk, ki
Mondá: „Küzdj és bizva bizzál!”

— **A szintársulat megbirálása.** Idetova egy hónapja lesz, hogy Zilahy Gyula szintársulata megkezdte működését. Ezen idő alatt meggyőződést szerzhetett a szinügyi bizottság a társulat kvalitásairól és fogyatékoságáról. A szintársulat bevonulásakor szokásos szinügyi bizottsági ülést e hó 21-én délután fogja megtartani a szinüjbizottság, a mely tárgyalni fogja ezenkívül a színházi lejáratok korlátozására vonatkozó indítványt is. A színházban ugyanis a közönség csak egyelőre lejáratot használ a kijöveinél. Ez

tüzrendezeti szempontból veszedelmes s így intézkedni fognak az iránt, hogy a többi színházi lejárókat is használhassák. Az ülésen ezenkívül lesz még néhány más üdvös indítvány is. A többek között a közönségnek a nézőtérre való hangos beszéde ellen tesz valaki javaslatot, továbbá, hogy a szinpadon a felvonás körökben való tömeges járást kelést meggátolják, mert mostanság néha ötven hatvan avatatlan egyén is sűrű forog a szinpadon.

— **A Csokonai ház berendezése.** Megírtuk a minap, hogy a tanács a hatvan utcai Csokonai ház ügyében a további teendőkkel Oláh Károly tanácsnokot bizta meg. A Csokonai-ház berendezésére nézve a köz-művelődési tanácsnok e hó 21-ére ülést hívott össze, a melyen a Gönczy egyesület elhelyezése tárgyában fognak határozni.

— **Diakonissa.** Az ev. ref. diakonissa tárgyában újabb értekezlet lesz. Oláh Károly köz-művelődési tanácsnok hívta össze a tagokat, a kik e hó 18 án délelőtt fognak ülést tartani.

— **Népgyűlés.** A független szociális-tárk tegnap Balmazújvároson népgyűlést tartottak, a melyen Majer Jenő békéscsabai lapszerkesztő mondott beszédet. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, mely roszszalja a koalíció káros politikáját és felirattal intez a képviselőházhoz, hogy a vezényleti nyelv kikapcsolásával az általános választói jogot, a hitbizományok eltörlését és a fokozatos adót azonnal iktassa törvénybe.

— **A közönségi iskolaszék.** Október hó 20 án délután 4 órakor Kovács József polgármester elnökle alatt tart ülést. Ezen az ülésen a gazdasági ismétlőiskola oktatás ügyében határoznak, továbbá tárgyalják a tanfelügyelőségi átiratokat. A legérdekesebb tárgy mindenesetre egy a gyermekmenház ápolónője ellen emelt panasz elbirálása lesz.

— **A város mint részvényes.** Feketehegyen, a jó nevű szepesi fürdőben Debrecen közönsége köréből évenként igen sokan fordulnak meg s így nem érdektelen megtudni, hogy a fürdő jelenlegi tulajdonosnője öv. Lomniczy Vilmosné a telepet részvénytársasággá akarja átalakítani. Oláh Károly kulturtanácsnokot is megkereste, hogy e célból agitáljon a fürdőző közönség körében. Az új részvénytársaság 270 ezer korona tőkével alakulna meg, a mely 1350 drb. 200 koronás névértékű részvényből volna fedezendő. Valószínű, hogy a város is részvényes legyen.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Az ipartestület békéltető bizottsága e hó 20 án az ipartestületi tanácssteremben rendes ülést tart. Az ülésen peres ügyeket tárgyalnak.

— **Szakosztályi ülés.** Az órák szakosztálya e hó 19 én ülést tart, melynek tárgya a legközelebb Budapesten létesítendő Első magyar inga óra gyár ügye lesz. Régi vágyuk teljesül az óras iparosoknak ezen gyár megalapításával. Nagyon fontos intézmény ez reájuk nézve már pusztán anyagi szempontból is. A gyár ugyanis részvénytársasági alapon létesül és az a terv, hogy megalapításába bevonják az összes vidéki városok szakosztályait. Így biztosítva a nagyobb üzemet, mellőzhetik a külföldet, mert szükségleteiket sokkal olcsóbban beszerezhetik a gyárból.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert
hurutos bajainál, uymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.
Emellett az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4—kor. ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantl cédgel legyenellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be: Kacsari József ev. ref. 24 éves, Juhász József róm. ka h. 36 éves, özv. Fazekas Mihályné ev. ref. 72 éves, Jánosi Erzsébet ev. ref. 27 éves, Milos Borbála ev. ref. 22 hónapos, Kiss Nándor róm. kath. 2 éves, Riez István ev. ref. 5 éves, Kozma Péterné ev. ref. 52 éves.

— **Jótevény adomány.** Preizler Mór lakatos mester az elagott iparosok segélyalapja javára 17 koronát adományozott.

— **Öngyilkos tanító.** Vámospéresen a napokban öngyilkosságot követett el Karaguly Mihály református tanító. A szerezésén ember évek óta gyógyíthatatlan betegségben szenvedett és ez érlelte meg benne a halál vágyát. Hozzá tartozói távollétében az udvarán levő szinben felakasztotta magát, mire észrevették tettét már halott volt. A szomorú eset az egész községben mély részvételt keltett az öngyilkos tanító családja iránt.

— **A Polgári asztaltársaság** kedélyes estélyt rendez e hó 21 én este 8 órakor. A családi összejövetelre az asztaltársaság összes tagjai meghívottnak — Vendégeket szívesen látunk. — **Hölgyek** kéretnek egyszerűen megjelenni.

— **Ellopták a pénzt.** Az Ujkertben levő „Díószegei” csárdában nagy mulatozást rendezett tegnap délután egy jókedélyű falusi atyafi. Huzta a cigány, folyt a bor, mert hát tele volt a kis zacskó pénzzel, telt belé. Hanem a vigiságnak szomorú vége lett. Valaki ugyanis az ivóban ellopta a lerészegedett magyarnak a zacskóját, melyben 1000 koronája volt. El is osztott nyomban erre a márnora. Olyan józan lett egyszerre, mintha soha bort nem látott volna. Rohant a csendőrségre és bejelentette a dolgot, de bizony eddig még nyoma sincs a pénznek.

— **Öngyilkos uraszonny.** Dáváról jelentik, hogy Puskitelepen özv. Blas Imréné tegnap megmérgezte magát és egy órai lény után meghalt. A 60 éves matrona néhány évvel ezelőtt nagy vagyonnal maradt özvegyen. Egyik fia teljesen elzülött, a másik kereskedést nyitott Tiskin, de szerencsétlen spekulációk következtében majdnem minden vagyonát elvesztette és e miatti elkeseredésében követte el tettét.

— **Szerencsétlenül járt fiú.** Gondatlanságból avagy vigyázatlanságból súlyos baleset történt tegnap este a Csapókerthben. Egy 13 esztendő Ungvári János nevű napzámos gyereket ért a szerencsétlenség. A fiú munkaadójának Szabó András kőműves mesternek segítségkért valami fellebotlásban. Munkaközben, amikor a tűzfalat csákányozták az egyszerre leomlott és egy nagy téglarakás leütötte a gyereket, aki fején rendkívül veszedelmes sérüléseket szenvedett és eltört az egyik lába. Beszállították a közkórházba, ahol nyomban gyógykezelés alá vették és bekötötték sebeit. Állapota nagyon súlyos és komplikált. A rendőrség a vizsgálatot megindította annak kiderítésére, hogy a balesetért kit terhel a felelősség.

— **Elfogott tolvaj.** Jól ismert alak a debreceni rendőrség előtt Jakabovics Dezső, aki egyike a legveszedelmesebb tolvajoknak. Ezelőtt két esztendővel rengeteg lopást követett el városunkban e jeles férfiu. Szinte hibetetlen ügyessége van a lakásfotogálásban ennek az embernek, a basurranó tolvajok között ritkítja párját. Az utóbbi időben a fővárost választotta működése teréül. — Mintegy másfél hónapja lehet csak hogy kiszabadult a börtönből. Most a vásár alkalmából újra szerencsétlenül óhajtott Debrecen városát látogatásával és egyszerre fel-

tűnt a láthatáron. Dobos rendőrbiztosnak tegnap délután a vásártéren szemel szurt a jómadár. Nem látta már régen, de azért ráismert. Hamarosan nyakoncsipte és bekísértette a központra, ahol lezárták és 30 napig tiltott visszatérés miatt vendégül marasztalják.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterem **Piac utca 44. dr. Ujfalussy-ház.** Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

x **Elveszett** egy szentbernáthegyi hat hetes kutyakölyök a Kölesey utca körül, szíves megtalálói kéretik Kölesey utca 12 sz. a. házhoz vissza hozni, hol jutalomba részesül.

x **Iskolai növendékek** részére a legelőnyösebb bevásárlási forrás u. m. legújabb vászon fedelű füzetek, valódi E. O. Richter-féle és magyar gyártmányú körzők, rajzpapír és rajztömbök, vonalozók, rajztáblák, dörzsgummi, tubus és gombfestékek, valódi kínai téscok, iskola táskák, legjobb zsebírón, tollnyelek, tolkészek, legjobb minőségben és feltűnő olcsó árakban. Iskola könyvek bekötése: egész vászonba névbe nyomással darabonként 40 fillér, fűtésben papirkötésbe 20 fillér. Pongrácz Géza papír-áru gyári raktárában. Debrecen, Piac utca 7. Bika szálloda mellett.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Kedd, 17: Ember tragédiája, drámai költemény.

Szerda, 18: Ember tragédiája, drámai költemény.

Csütörtök, 19: Hoffmann meséi, operette.

Péntek, 20: Mongodin ur felesége, boházat.

Szombat, 21: Figaró házassága, vigj.

„Az ember tragédiája.”

— okt. 16.

Az „Ember tragédia”-ja került ma színre. Az előadásnak meg volt a külső érdekessége is. Ez este mutatta be Zilahy Gyula gróf Eszterházy Miklósnak, az elhunyt áldozatkész Macénásnak az „Ember tragédiájához, saját tatai színháza számára készítettett diszleteit.

A diszleteket — a mint tudjuk — Zilahy Gyula a debreceni színház igazgatója szerezte meg, most pedig külön füzetben hívta fel rá a közönség figyelmét. A mi hiányzott, azt pótolta, ami megkopott, sérült, azt kijavította és átfestette.

Zichy Mihály a világhírű festő tervezte, Burghardt, a bécsi udvari színház híres diszletfestője festette a pompás diszleteket. — Ezek a diszletek, a hozzájuk tartozó pompás, korhű ruhák és fegyverek, magokban is megérdemlik a megtekintést, sőt elmondhatjuk, hogy mintájául szolgálhatnak a szinpadai kiállításnak. Eszterházy grófnak ambíciója volt az, hogy Madách Imre remekét, az „Ember tragédiájá”-t a külfölddel megismertesse. — Szinművészeket szegődtetett s diszleteivel körutra indult. Hogy a gyönyörű kiállításnak nagy része volt abban, hogy Madách szellemét valószággal diadaluttra vezesse, arról tanuskodnak a bécsi, berlini, hamburgi, londoni és newyorki tekintélyes sajtó bírálatai.

A debreceni közönséget elbájolta a remekmű előadásának keretétől szolgáló kiállítás. Stilszerűség, pompás és e mellett diszkrét színezés, a rajz nagy precizitása, ötlet és lelemény jellemzik az egyes képeket. A

menyország, a paradicsom, a Fáraó palotája, a forradalmas Párizs, a halál, a falavazter és a többi kép is valódi remek. Debrecenben aligha láttunk ehhez hasonló kiállítást.

Lassan folyik a színtársulat bemutatkozása. Imé, láttuk a diszlettár legértékesebb tartalmát is, lassan lassan csak rendes kérvágásba jut Zilahy világa.

Az előadásra térve át, előszöször is megállapítjuk, hogy a színtársulat valamely nyughatatlan eszű zsenije nagy meglepetést készített nekünk. Az egy este két Ádámmal játszott „Ember tragédiájá”-t. Gondolatnak is szörnyűség. Ádám végig álmódja a világtörténelmet s minden korszakban, új és új helyzetben, de mindég csak önmagát találja fenn. Hiszen azért emlékszik vissza minduntalan a maga bájos Évájára, azért mondja — felocsudva — Lucifernek, hogy vezesse őt „új célra”, „új utra” sat. Ugyanegynek kell lennie minduntalan. Még azzal inkább kibékülnénk, ha minden képen más Ádám lépne elénk, más Évával. Így is kvodlibetszerű lenne ez az egységes eszméjű világtörténelmi dráma, de legalább lenne benne némi rendszer. Különálló kis tabló volna így valamennyi. Hanem egy Éva és két Ádám — ez még gyanús is. Mintha azt dokumentálná az igazgató, hogy nincs olyan színésze, a kinek organuma, tehatsége ilyen nagy koncepciót megbirhatna.

Az egyes szereplőkről a második, harmadik előadás után emlékszünk meg, a mikorára jobban beléilleszkednek a darabszemlémebe és egy kis részlet-kidolgozás váltja fel a ma még észrevehető elnagyolást. Azt ma is jelenthetjük, hogy Szakács Andor kézzel egészet nyújtott, mint Lucifer. Már a saját felfogása szerint, mert az, a mi az alakban diabolikus vonás, bizonyos cinikus ironia mögé rejtőző félelmesség, azt ő mellőzte. E helyett nagy megértéssel szavalta el a súlyos tartalmu szöveget, nem vesztett el egyetlen egy élt, egyetlen fordulatot sem. Magyarázta, értelmezte Madáchot, ez pedig érdemnek elegendő.

Az előadás egyes gyöngeségeit feledtette a meglepően szép scenéria. Szépen ment az 1. és 2. kép, bár itt kisértnék fiszharmoniót, nem pedig zongorát szerettünk volna. — A 3. képen a föld szelleme elég vidám fickó volt. — A 4. képen a tömeg jajgatása is operette-bánatot mutatott. — A 6. képen elengedtük volna a szép Hippia tulságos . . . dombosításait s nagyon is köszönösnek találtuk a dögállással riasztott társaságot. A 6. képen a patriárkhát igen silány kisértn vette körül; a foglyok legyűrhettek volna az őket kísérő néhány barátot. Hatásos volt a Marseillaise jelenete, bár a nép egy része igen humoros kedélyt tanúsított. Háromszor is megújították a francia forradalmi nótát és imé, a katonai zenekar — igen helyesen — nem idegenkedett tőle, holott okt. 6-án távollétével tündöklött. Igen jól ment a falavazter jelenete, az úrban való repülés is szépen sikerült.

Zsutolt ház volt bérletszűnésben. Miután a darab jóval 11 óra után ért véget, nem ártana, ha jövőre 7 órakor látnának hozzá.

* **A közönség figyelmébe.** A színházi iroda közli velünk: Arra való tekintettel, hogy az Ember tragédiájából minden kép megy és így az előadás igen sokáig tart, a darab mártól kezdve nem nyolc és fél órakor, hanem 7 órakor kezdődik. Ez vonatkozik az Ember tragédiája összes előadásaira.

* **Hoffman meséi.** Nagy gonddal és szép kiállításal kerül színre esütörtökön a Hoffman meséi amelynek hármass női szerepét Zilahyné játsza. Hoffmant Békefy, Miklóst Koppán Margit, A csodaorvost Árkossy, Spalanzánit Polgár és az inast Sarkady játsza.

* **A vasgyáros.** Polgár Ilona a színtársulat még be nem mutatott új tagja szombaton a Vasgyáros Athaneis szerepében fog először fellépni. E bemutatkozás miatt a szombatra kitűzött Figaró házassága a jövő hétre marad.

AVIRATOK.

Lobkovicz lemondott.

Budapest, okt. 16. Lobkovicz Rudolf herceg, a budapesti hadtestparancsnok ma újra benyújtotta nyugdíjaztatása iránti kérvényét, a melyben bejelenti a felségnek, hogy a katonaságtól végleg vissza akar vonulni.

A román király üdvözlése Ferencz Józsefnek.

Botusani, okt. 16. A 4. hadtest hadgyakorlatsi Károly király jelenlétében okt. 9-étől 13-ig folytak le. Az eső megrehezítette a hadműveleteket, de a hadgyakorlat dacára ennek, igen fényesen sikerült. 13-án a csapatok elvonultak a király előtt és ez alkalommal a király az egybegyűlt tisztikar előtt teljes meglepedésének adott kifejezést a csapatok kiképzésén. Ferencz József őfelsége Jihn altábornagyot és Heimerich őrnagyot küldötte Dorohojba Károly király üdvözlésére. Az altábornagyot és kísérijét a román határon egy egy tiszt fogadta és különvonal Dorohojba mentek, a hova a román király 14-én érkezett. Károly király fagadására a pályaudvaron megjelentek a miniszterek, a hatóságok fejei, valamint Jihn és Heimerich őrnagy. Jihn és Heimerich résztvettek az udvari ebéden.

Vészi József és az ujságírók.

Budapest, okt. 16. Vészi József, a Budapesti Ujságírók egyesületének elnöke ma lemondott tisztségéről. A lemondásra nagy elfoglaltsága készítette.

Az oroszok rabolnak.

Karbin, okt. 16. A japánok a semleges zónán élelmiszert gyűjtenek a koreai hadsereg számára. Az orosz csapatok 10,000 kiló szalonnát és sok marhát raboltak el az élelmiszer-szállító japán csapatoktól. A felfegyverzett japánokat elfogták.

Elfogott gőzös.

London, okt. 16. A Times jelenti Tokióból tegnapi kelettel: A Cencessian nevű Vladivosztokba menő amerikai gőzöst a japánok a Soya uton e hó 12-én elfogták.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 16.

Buzakínlat kielégítő, vételkedv gyöngye. Lanyha irányzat mellett 15,000 métermázsá került forgalomba 5-10 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül tengeri és rozs nyugodtabb, a többi változatlan. Idő: változó.

Buza októberre	16.08-10.
" áprilire	16.62-64.
Ros októberre	13.08-10.
" áprilire	13.66-68.
Buzo októberre	13.66-68.
" áprilire	13.36-38.
Tengeri májusra	13.26-28.
Repece 1906. augusztusra	24.50-70.

Szerkesztői-posta.

G. R. Humanitás: Emberiesség, általában az embernek az emberben legmagasabb fokozatú, összhangzatos és minden oldalról való kifejtése. Humaniorák az irodalmi tantárgyak, humanizmus a klasszikus oktatás. Humanus ember az, a ki embertársainak javára törekszik, bajukban részt vesz, velük emberségesen bánik, főnéven: humanizmus. Humanitárius az emberi előjogok harcosa; főnéven és általánosságban ez a humanitárizmus.

Gábor. Mindenne szívesen felelünk e rovatban, a mennyiben nem magántermészetű ügyben fordul hozzánk.

Szabolcsi Lajos. Budapest. Tárcáját köszönettel vettük s mivel utóbbi időben, tárcanyagunk nagyon felhalmozódott, az Öcsére most e héten kerül a sor. Addig is becses türelmét kérjük. Üdv.

"Itt élned halnod kell!"

— Regény. —

Irtá: Inotay Béla. 26.

IV.

"Kis madárka zeng az ágon..."

A Sorének legszerényebbje pedig ment és tökéletesen belátta, hogy Cseretneki bárónak tökéletesen igaza van. Kérte volna föl arra, hogy miniszteri fogalmozzon, vagy valami nagyur magántitkárának protezsálja be, minden tétova nélkül megtörtént volna. De milyen neveltséges lenne az olyan ember, a ki Gerbeaudtól rántott levest kívárná, Rothschildoknál 50 koronás váltót prezentálna, megégett kisujjára az egyetemen keresne gyógyító irt!

Cseretnekitől távozva lépett át azon a vizválasztón, mely a kis vágyak embereit a nagyszabású törekvések világától választja el. Ki a páholyba, ki a karzatra való; 6 e percben váltotta meg a második emeleti zártszékre szóló jegyét...

Sorba járta a nagy lapokat. Ifjú dzsentri! Poéta! Milyen rossz ajánlat mindkettő! A szerkesztőségek zsufolva vannak! Ingyen szolgáló urak ének félvszámra hagymán és szárazkenyéren, akceptálnak csaknem szolgál szerepeket, hogy az első helyiressedés tüstént a közvélemény szuverén uraivá emelje őket!

Ért ön a reporthoz? Tud korigálni? Külföldi lapokat kivonatolni?

Júnó nem ért mindehez. Eszébe sem jutott, hogy a hírlapírásnak van mechanikai része, hogy a szalon mellett mosogató konyhát kellett berendezni.

Különösen egy hatalmas ujságírói alak imponált Jenőneknek. Elterjedt, nagy lap fő-szerkesztője.

A lap azáltal emelkedett föl, mert a nemzet egy tiszta, nagy alakját sikerrel dobálta meg sárral. Biztos alapja Magyarországon a népszerűségnek.

Magas hatalmas ur volt az illető. Termete, mint fenyő. Stílusa nincs, az ortografiához sem igen konyit, de tudott két dolgot: hízlelni, a mi szükséges ahhoz, hogy az tres fej és üres szív magasra vergődhesen és mikor már följutott, tudott onnan gögösen alátékinteni, a mi pótolta nála a tekintélynek más, természetesebb eszközeit, így p. o. a tehetséget, tudást, jellemet és egyéb ilyen inpraktikus tulajdonságokat. Erősen ki volt fejlődve kereskedelmi érzéke, a mi ez idő szerint szintén igen szükséges a lapszerkesztéshez.

Sok kísérlet után végre ehhez a hatalmas urhoz kopogtatott be gyámoltalan Serénkünk.

Félnék tartózkodással adta elő kívánságát. Tartózkodás... Félnétség... Bizony fele már ez a kudarnak! Minek a modern zsurnalisztikának az olyan ember, a ki szerényen adja elő a privát dolgait?

(Folyt. köv.)

Városi Színház.

Bérlet 18. szám (C.)

Kedd, október hó 17-én:

Az ember tragédiája.

Dramai költemény 15 képben. Irtá: Madách. Zenéjét szerzé: Erkel Gyula. Rendező: Szakács Andor.

Holnap, szerdán, október hó 18-án:

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA.

Dramai költemény 15 képben.

Első kézből, a gyárban vásárol Ön olcsón és legjobban!

Első magyar villamos erőre berendezett hangszergyár

STOWASSER J.

királyi udvari hangszergyáros, hadsereg-szállító, a Rákóczi javított tárogató és ahangfokozó gerenda feltalálója

Budapest, II., Lánchíd-u. 5. sz.

Ajánlja saját gyárában készült, általánosan elismert különleges (speciális) fahérez-, fuvó és vonós hangszereit, cimbalmokat, stb.

Legnagyobb raktár és gyár.

Hegedük 3-, 4-, 5-, 6- forintól feljebb a legjobb felszereléssel. **Tárogató**

Hangfokozó gerenda rózshafából, ujezüst billentyűvel és iskolával, 30- forintól feljebb.

Harmonikumok. világhírű legjobb gyártmány, 65- forintól feljebb.

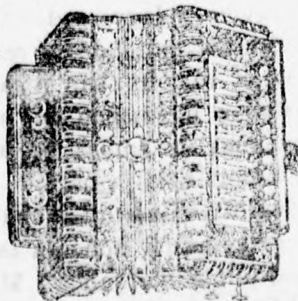
Harmonikák, legjobb, erős, elpusztíthatatlan hangokkal, 2.50, 3- y ersenyharmonikák saját minták. Különleges acélhangu hang-

Zenekarok teljes felszerelése, előnyös feltételek mellett, jutányos áron, elismert jó minőség, a hadsereg és a legtöbb katonai zenekaroknak szállítója vagyok.

Javítások az összes hangszereken, különleges szakszertű pontossággal, jutányos áron eszközöltenek.

Kézesség minden egyes hangszernél. Kivétel nagyban és kicsinyben.

Arjegyzék minden hangszerül kívánatra ingyen és bérletve küldetik.

Kardos László

Debrecen,

Kossuth-utca 9. szám alatti nagyraktáraiban vásárolhatók határozott áron, kifogástalan minőségben

a legszebb téli árak,

mennyasszonyi kelengyék, paplanok, madracok, függönyök, magyar gyártmányu pokrócok, asztalneműek, házivásznak valódi Jaeger gyapju alsóruhák, harisnyák, szőnyegek.

Amputáltak!

A Keleti-féle műlábak és műkezek a legjobbak és legtökéletesebbek!!!

A esont megsebesülés kivan zárva Elegáns és könnyű járás. Több évi jótálás

Keleti J. orthopaediai műintézete jótállás és legolcsóbb gyári árak mellett készíti!

műlábakat és műkezeket

a legtökéletesebb technikai kivitelben!!!

Ferdenőttek

részére műfüzőket és egyenestartókat járó és támgépeket stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint!

Kevésbé vagyonosak nagy árendeméyben részesülnek!

Betegtoló kocsik

rekantak és lábbadozók számára gyári árak mellett, nagy választékban!

Kérje ingyen és bérmentve a nagy képes árjegyzéket

Keleti J. orvos-sebészeti műszergyáros,

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Egyedüli gőzbutorgyár

Debrecenben.

Ahol a legnagyobb választékban a legmodernebb butorok és szoba berendezések a legegyszerűbbtől a fényűzésig a legszolidabb kivitelben legjutányosabban kaphatók.

KILLER EDE

cs. és kir. udvari szállító.

Debrecen, Főtér.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Óriási SZERENCSE TÖRÖK-nél!

Felülmulhatatlan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez. Rövid idő alatt **21 millió** koronánál több nyere-ményt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek; ezek között a **két legnagyobb** nyere-ményt, és pedig:

kétszer a nagy jutalmat a **600.000** koronás főnyereményt,

a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt,

továbbá 4 á **100.000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70.000**, 3 á **60.000**, több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**, **15.000** és ezeken kívül számtalan **10.000**, **5.000**, **2.000**, **1.000**, **500** koronás és egyéb nagy nyere-ményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet.

A most kezdődő 17-ik magyar osztálysorsjátékban

110.000 sorsjegyre ismét **55.000** pénznyeremény jut

és összesen **14 millió 459.000** korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglegi a férj a feleséget vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvétele által egy főnyeremény-nyel. A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencses véletlen folytán a neve mellett számot eitalálta, melyre egy nagy nyere-mény jut.

Ádám, Adél	12189	Dezsi, Erzsébet	65875	Ivan, Jolán	2332	Ottó, Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Eszter	4043	Jakab, Józsa	98322	Ódön, Narcisz	55177
Adell, Agota	22087	Elek, Etel	41789	János, Judit	35597	Pál, Wenzli	2737
Agoston, Amália	60017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatólia	74386	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katalina	63775	Richard, Pelagio	34865
Alfréd, Apollonia	20292	Ernő, Genována	52551	Károly, Katalin	48741	Robert, Petronella	79787
Akos, Arauka	101001	Ferenc, Gertrud	12111	Kornél, Klára	66344	Rudolf, Piroška	12533
Ambras, Berta	50901	Frigyes, Gabriella	93989	Kristóf, Klótila	7279	Salamon, Regina	65327
András, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornélia	109707	Samu, Rézsika	17789
Antal, Borcsika	2392	Gábor, Hedvig	20999	László, Krisztina	50919	Sándor, Rozália	38107
Arnold, Boriska	90372	Gáspár, Heléna	79747	Leó, Kunigunda	96622	Simon, Sári	107397
Arpád, Betti	82417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermina	33997	Lőrinc, Lenke	66022	Tibor, Szerena	24327
Aurél, Brigitta	18226	Gusztáv, Hilda	2738	Kanó, Leónia	6270	Tihász, Theodora	2737
Áttila, Cecília	52333	György, Ibolyka	55487	Márkus, Lidia	34484	Tivadár, Teréz	34969
Balasz, Cornelia	74397	Gyula, Iduska	83375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terna	55477
Bálint, Béra	24034	Henrietta, Ilona	34477	Mátyás, Ludmilla	52977	Vendel, Valéria	20005
Barnabás, Borotya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lujza	24292	Viktor, Veronika	101011
Bela, Cecília	88277	Hugó, Ilza	46495	Miklós, Magdolna	65146	Vilmos, Viktória	50908
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	48562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma	45273	Mór, Margit	12306	Zoltán, Zsófia	65565
Báránd, Erzsébet	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	3463
Dávid, Éva	16361	István, Janka	27174	Orbán, Mártha	36784		
Genos, Ercsika	32457	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Legnagyobb nyere-mény esetleg **1.000.000** korona;

továbbá 1 jutalom **600.000** 1 nyere-mény **400.000**, 1 á **200.000**, 2 á **100.000**, 1 á **90.000**, 2 á **80.000**, 1 á **70.000**, 2 á **60.000** 1 á **50.000**, **40.000**, 5 á **30.000**, 3 á **25.000**, 8 á **20.000**, 8 á **15.000**, 36 á **10.000** korona és még sok egyéb nyere-mény.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt. — .75, vagy **K 1.50**; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt. **1.50** vagy **3** korona.

$\frac{1}{2}$ „ „ „ **3.** „ „ „ **6.** —; $\frac{1}{1}$ „ „ „ **6.** — „ **12** „

A sorsjegyeket ufánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos terv ezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyre kérünk azonnal, de legkésőbb

1. é. október hó 22-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencseszámok gyorsan elfognak.

TÖRÖK A. és Tsa

Sürgőycim: Törökek, Budapest.

bankháza, BUDAPESTEN.

Sürgőycim: Törökek, Budapest.

H a z á n k l e g n a g y o b b o s t á l y s o r s j á t é k - ü z l e t e .

Főáruháruk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46a. I. fiók: Váci-körut 4a. II. fiók: Muzeum-körut 11a. III. fiók: Erzsébet-körut 54a.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktarra az
őszi divat ujdonságai

Divat kelmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.
Külön szőnyeg osztály.

Óh jaj!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!Köhögés, rekedtség és elnyál-
kásodás ellen
gyors és biztos hatásúak**Egger mellpasztillái**
az étvágyat nem rontják
és kitünő ízűek.Deb. za 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillér.

Fő és szétküldési raktár:

NADOR
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17,

Éljen!

Egger mellpasztilla csakha-
mar meggyógyított.

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor
Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc
Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszerárában.

Karácsonyi kézimunkák

és különlegességek megérkeztek.

BENYÁTS EMIL

kézimunka üzletébe, DEBRECEN (Tisza-palota).

Tanítónőknek kedvezmény!

Előnyömda.

Előnyömda.

Legjobb bajuszpedró

a híres Debreceni

„CIVIS“ bajuszpedró

mely nem tép, de jól összetartja és nötteti
a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz DEBRECENBEN.

NYAVALYATÓRÉS!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szen-
ved, kérjen iratot. Ingyen és bérmentve kapható s
szabad. „Mattyu gyógyszerár“ által Majna-Frankfurt.

A Horváth féle
gőzfűrész telepen vágott tölgy-
tüzifa 100 kilogrammonként
75 kr-ért kapható.
Nagyobb vételnél árkedvezmény.

Végkiárulás üzletfeloszlítás miatt.

Mig a készlet tart

férfi-, fiu- és gyermek ruhák
minden elfogadható árban végkiárusítottak.

GRÜNFELD ADOLFüzletében
DEBRECEN, Kistemplom mellett.**Mesés olcsó árak. — Félingyen.**